

Tuija Kirkinen

Miten vastaat yhteistyöpyyntöön?

Osallistuin tammikuussa Kalmarissa pidettyyn *Arkeologi i sydost – Vart är vi på väg?* -konferenssiin, joka järjestettiin nyt kolmatta kertaa. Tämän vuosittaiseksi ajatellun tapahtuman tavoitteena on jakaa osaamista ja lisätä yhteistyötä eri kulttuuriperintöalan toimijoiden – yliopistojen, museoalan, viranomaisen, kaupallisten yksiköiden ja yksittäisten tutkijoiden – kesken. Tässä konferenssissa kaikkia yhdistää toimiminen Ruotsin kaakkoisella alueella.

Päivän esitelmät keskittyivät uusiin menetelmiin ja päivien otsikon mukaisesti siihen, mihin suuntaan arkeologia on kehittymässä. Lopuksi oli vuorossa paneelikeskustelu yhteistyön tekemisestä yli organisatiorajojen, jossa keskustelussa oli seitsemän osallistujaa kulttuuriperintöalan eri sektoreilta.

Heti alkuun todettiin, että yhteistyöhön suhtaudutaan yleisellä tasolla positiivisesti ja se nähdään mahdollisuutena jakaa asiantuntemusta ja resursseja. Esimerkiksi yhteistyön kautta museo voi saada uusinta tutkimustietoa ja materiaalia näyttelyään varten. Vastaavasti opiskelijat ovat arvokas resurssi tutkimukseen tai maankäyttöön liittyvissä hankkeissa, samalla he solmivat tärkeitä kontakteja ja saavat kokemusta aidoista työtilanteista.

Yhteistyön tärkeys nähtiin keskeisenä erityisesti uusien menetelmien kehittämistyössä, jolloin esimerkiksi yliopistotaholla on tarve saada testata menetelmiä suuremmilla tai erilaisilla aineistoilla kuin mitä laitosten opetuskaivaukset tai projektit tarjoavat. Itse voin allekirjoittaa tämän ja kiittää omia yhteistyötahoja niistä kymmenistä tai ehkä ennemminkin jo sadoista maanäytepusseista, karvoista, sulista, hammaskivistä ja hiuksista, joiden avulla olen saanut kehitettyä ja testattua omaa orgaanisten ainesten jäljittämiseen ja tunnistamiseen liittyvää menetelmäosaamista. Tiedän, että näytteiden ottaminen ja toimittaminen on vienyt arvokasta aikaa kentällä ja arkistoissa, ja arvostan tätä suuresti. Toivon, että saan vastineeksi tuottaa uutta tietoa näytteiden luovuttajille ja välitettyä menetelmäosaamista arkeologian opiskelijoille.

Takaisin Kalmariin: paneelissa todettiin, että yhteistyön haaste ei ole hyvässä tahdossa, vaan käytännön järjestelyissä. Yhdeksi ongelmaksi nimettiin erilaiset työaikaan koskevat erot, mitä se sitten tarkkaan ottaen tarkoittaakaan. Saamme kuitenkin kaikki kiinni tästä ajatuksesta – mitä asioita voi tehdä työajalla, mistä asiakkaan katsotaan voivan maksaa, paljonko vapaa-ajalla tehtävää työskentelyä pyydetty tehtävä tarkoittaa. Opiskelijoiden osallistumisen on tapahduttava yliopiston opetussuunnitelmien ja tarjottujen opintopisteiden puitteissa.

Käytännössä kyse on aina resursseista, joko ajasta tai rahasta. Yhteistyölle on tarjottava mahdollisuuksia tapahtua ja sen on tuotettava hyvää molemmille osapuolille. Kalmarin osallistujat painottivat tässä keskustelujen tärkeyttä esimerkiksi kilpailuasetelmien tai 'kolonialistiin' tavoitteisiin liittyvien ongelmien ratkaisemiseksi. Osaamisen jakamiseksi on tärkeää järjestää kasvokkaisia tapaamisia, kuten tämä Kalmarin konferenssi tai sitten meillä omat SARKSin Arkeologipäivät.

Kalmarissa nostettiin esille myös, että osaamisen jakamiseksi on tärkeää julkaista myös kansallisilla foorumeilla, kuten kotimaisissa tiedelehdissä. Tässä Muinaistutkija tarjoaa meille tärkeän foorumin sen hahmottamiseksi, mitä Suomen arkeologisella kentällä tapahtuu ja millaista tutkimusta meillä tehdään. Jo esimerkiksi opinnäytetöiden tekijöiden olisi hyvä kirjoittaa gradustaan juttu lehteen. Ehdotankin nyt kaikille gradujen ohjaajille, että tuovat tämän vaihtoehdon ohjattavilleen tiedoksi mahdollisuutena harjoittaa tieteellisten artikkeleiden kirjoittamista.

Tuija Kirkinen

Hur svarar man på samarbetsinitiativ?

I januari deltog jag i konferensen *Arkeologi i sydost – Vart är vi på väg?* i Kalmar, som organiserades för tredje gången. Målet med det här evenemanget, som enligt tanken ska arrangeras årligen, är att dela kunnande och öka samarbete mellan olika aktörer inom kulturarvsbranschen såsom universitet, museer, myndigheter, kommersiella enheter och individuella forskare. Det som förenar samtliga aktörer på den här konferensen är aktivitet inom sydöstra Sverige.

Presentationerna var fokuserade kring nya metoder, och i enlighet med konferensens namn, i vilken riktning arkeologin håller på att utvecklas. Temat för paneldebatten som hölls i slutet var samarbete över organisationsgränserna, och i den deltog sju personer från olika sektorer inom kulturarvsbranschen.

Inledningsvis kunde vi konstatera att inställningarna till samarbete generellt är positiva, och att samarbete upplevs som en möjlighet att dela expertis och resurser. Genom samarbete kan till exempel museer få tillgång till den färskaste informationen från forskningen och material till utställningar. På samma vis utgör studerande en viktig resurs för projekt knutna till forskning eller markanvändning, samtidigt som de knyter viktiga kontakter och får erfarenhet av verkliga arbetssituationer.

Betydelsen av samarbete ansågs vara avsevärd speciellt i utvecklandet av nya metoder, då till exempel universitet har behov av att testa sina metoder på material som är större eller annorlunda än de som samlats in i samband med universitetets egna projekt och utbildningsgrävningar. Jag kan själv underskriva detta och får tacka mina egna samarbetspartner för de tiotals eller rent av hundratals jordprovspåsar, människo- och djurhår, fjädrar och tandstenar, med hjälp av vilka jag kunnat utveckla och testa min egen expertis i metodologin rörande spårandet och identifierandet av organiska ämnen. Jag är medveten om att provtagningen inneburit värdefull tid på fältet och i arkiven, och uppskattar detta stort. Min förhoppning är att jag i gengäld kan producera ny information för dem som tagit proven, och dela med mig av mitt metodologiska kunnande till studerande.

Tillbaka till Kalmar: panelen konstaterade att det inte är bristen på god vilja som utgör hinder för samarbete, utan de praktiska arrangemangen. Ett problem som lyftes fram var skillnader i arbetstiden, vad nu sen detta innebär. Vi kunde dock alla ta fasta på följande aspekter: vilken typ av saker kan man göra på arbetstid, vad kan man förvänta sig att kunden betalar för, och vad det innebär att ta sig an en uppgift som kräver jobb på fritiden. Studerandes prestationer måste arrangeras inom ramar för universitets läroplaner och de studiepoäng som erbjuds.

I praktiken rör det sig alltid om resurser – tid eller pengar. Man måste erbjuda möjligheter för samarbete, och samtliga parter bör gynnas av det. Debattmedlemmarna poängterade i detta sammanhang diskussionens vikt i lösandet av problem kopplade till tävlingsinriktade inställningar och 'kolonialistiska' mål. Det är viktigt att organisera möten i person för att dela med sig av kunskande, såsom konferensen här i Kalmar, eller SARKS egna Arkeologdagar.

I Kalmar framlades det även att delandet av kunskap gynnas av att de nationella forumen används som publiceringskanaler, till exempel de inhemska vetenskapsjournalerna. I detta avseende erbjuder Muinaistutkija ett viktigt fönster för vad som sker inom den finländska arkeologin, och vilken typ av forskning som görs hos oss. Det skulle till exempel vara bra att redan de som skriver sina examensarbeten skulle skriva en text om det till tidningen. Därför föreslår jag nu också till alla gradu-handle-dare att de nämner detta alternativ till sina handledda som en chans att träna sig i skrivandet av vetenskapliga artiklar.